

Posudek oponentky diplomové práce

Jméno diplomantky:	Barbora Kunešová
Téma diplomové práce:	Vícepráce ve smlouvě o dílo ve stavebnictví
Rozsah práce:	47 stran vlastního textu (počet znaků dle diplomantky 121 724)
Datum odevzdání práce:	30. 6. 2021 elektronická verze

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomantkou zvolené téma považuji za aktuální z důvodu, že mu odborná veřejnost dosud nevěnovala dostatečnou pozornost a v Česku neexistuje ucelené zpracování této problematiky zasazené do kontextu závazkového práva. Aktuálnost je zvyšována i tím, že dosud nebyla kriticky zhodnocena i příslušná judikatura.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody).

Téma je z hlediska úrovně teoretických znalostí vyžadovaných pro jeho zpracování spíše obtížnější. Téma vyžaduje nejen výbornou orientaci v závazkovém právu (nelze se omezit jen na zkoumání úpravy smlouvy o dílo), nýbrž i velmi dobrou orientaci v úpravě změny závazku, jeho porušení a bezdůvodného obohacení, vše při reflexi vzájemných souvislostí. Pro řádné zpracování zvoleného tématu považuji za důležitou i inspiraci zahraničními zdroji. Diplomantka částečně čerpala z úpravy smluvních podmínek FIDIC, DCFR však zcela jako zdroj opominula.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je rozdělena vyjma úvodu a závěru do dvou částí, které diplomantka označuje jako obecnou a zvláštní část. V obecné části se diplomantka věnuje pojmu vícepráce, třídění víceprací a důvodům jejich vzniku. I když lze s některými dílčími závěry této části polemizovat, resp. některé pasáže této části jsou spíše nesrozumitelné co do závěrů, které si z nich má čtenář odnést, o vhodnosti předestřené struktury nemám pochybnosti. Ty se nabízejí u zvláštní části, jejíž jednotlivé kapitoly působí ve vzájemném kontextu nesourodě. Jednotlivé subkapitoly jsou zaměřeny na změnu smlouvy, pokud jde o předmět díla, dále pak na cenu díla a konečně na smluvní podmínky FIDIC. Začnu-li od konce, pak nerozumím tomu, proč o smluvních podmínkách FIDIC nepojednala diplomantka v úvodu práce a průběžně nesrovnávala možnosti řešení podle české doktríny, judikatury a FIDIC a tato srovnání nakonec nevyhodnotila. Podívám-li se na kapitoly o změně předmětu díla a o ceně díla, vhodnější by mi přišlo, kdyby diplomantka pojednala o právních následcích spojených s vícepracemi, z nichž jedním může a nemusí být změna termínu dokončení díla, dalším pak změna ceny, příp. další právní následky. Tato nejasnost struktury však souvisí dle mého názoru s nejasně vymezeným hlavním cílem diplomové práce. Ten diplomantka na str. 1 vymezuje jako „komplexní představení problematiky víceprací ve smlouvě o dílo ve stavebnictví“. Hlavního cíle pak hodlá diplomantka dosáhnout prostřednictvím dílčích cílů, kterými podle ní jsou definování pojmu vícepráce, vliv víceprací na předmět díla a dobu pro dokončení díla, analýza vlivu víceprací na cenu díla a analýza právní úpravy víceprací ve smluvních podmínkách FIDIC (str. 1). Dílčí cíle tedy odpovídají subkapitolám zvláštní části. Další dílčí otázky, jimiž se diplomantka v práci zabývá, jsou vymezeny na str. 2. Problém spatřuji v hlavním cíli diplomové práce. Co má být komplexní představení problematiky víceprací? Diplomantka mohla zvolit jiné klíčové otázky, k nimž by se jí lépe tvořila struktura práce a samotná práce by se jí pak lépe zpracovávala. Např.:

Co jsou to vícepráce a jaké právní následky jsou s nimi spojeny? Jak přistupují k vícepracím české soudy ve své rozhodovací činnosti? Jaké právní následky jsou s vícepracemi spojeny? Jaká jsou úskalí spojená s vícepracemi pro zhotovitele a jak se jim vyhnout? Jaká jsou úskalí spojená s vícepracemi pro objednatele a jak se jim vyhnout? I když dvě poslední nabízené otázky mají trochu příručkovité zaměření, mohlo by jejich zpracování vést k výsledku, který by měl nějaký přesah. Ten však u předložené diplomové práce úplně nenacházím.

Vzhledem k tomu, že jde o individuální téma, u něhož se vyžaduje předchozí zpracování projektu diplomové práce, z něhož by měla být patrna klíčová otázka, na níž má diplomová práce přinést odpověď, a cesta, jak se k odpovědi dostat, což není nic jiného než struktura práce, překvapilo mě, že vymezení klíčové otázky a struktury práce nebylo provedeno tak, aby zajistilo soudržnost tématu.

Na druhou stranu oceňuji, že na otázky, které si v úvodu práce diplomantka položila, byť mohly být formulovány precizněji, předkládá v závěru stručné a výstižné odpovědi, ač tak činí v zásadě jen u doplňkových otázek ze str. 2, nikoli ohledně všech, které si vymezila jako předmět zkoumání i na str. 1.

Shrnuli výše uvedené, alespoň zčásti nepovažuji strukturu práce za vhodně zvolenou, což podle mého soudu je důsledek neurčitě vymezeného hlavního cíle diplomové práce.

4. Vyjádření k práci

Za hlavní obsahovou slabinu diplomové práce považuji, že si diplomantka nevyjasnila pro účely práce základní pojem „víceprací“. Diplomantka přiznává, že další autoři nevědí, co se pod tímto pojmem skrývá, na jiném místě se zdá, že vícepráce ztotožňuje s jakoukoli situací, kdy je zhotovitel oprávněn navýšit cenu, resp. kdy se ukáže, že cena díla je pro něj nevýhodná (str. 11 „Vícepráce mohou vzniknout také z důvodu chybného ocenění díla zhotovitelem.“). Po přečtení celé diplomové práce mi není jasné, jak vícepráce diplomantka vymezuje a zda tento pojem používá v celé práci konzistentně. Další jí zavedený pojem *skutečných* víceprací je mi, pokud jde o jeho pojmenování, ale i obsah, rovněž nejasný. Považuje diplomantka za *skutečné* vícepráce jen ty, z nichž mohou mezi stranami vznikat spory? Nevyjasněnost základního pojmu vede k tomu, že u mnohých pasáží není čtenářovi zřejmé, co má diplomantka přesně na mysli.

I když se to může jevit jako obtížné, vyjasnění pojmu víceprací měl být základní krok, s nímž se při zpracování diplomové práce měla diplomantka vypořádat. Diplomantka si sama vymezila téma své diplomové práce. Rozhodla-li se, že daný institut bude zkoumat, pak jeho zkoumání bez alespoň pokusu o jeho definici není možné, protože pak se může stát, že pokaždé je zkoumáno něco jiného a výsledek se celkově jeví jako nesrozumitelný. Terminologická nejasnost se však týká i dalších pojmů. Např. u pojmu dílo, byť diplomantka správně vysvětluje, že dílem se rozumí činnost, se zdá, že jej místy používá jako synonymum předmětu díla.

Pro vypořádání se s problematikou víceprací je podle mého soudu nezbytné odlišit od sebe novaci od jiných změn závazku, resp. od otázky do jaké míry je závazek určitě vymezen a není-li vymezen do posledního detailu, které ze smluvních stran náleží právo neurčitost nahradit určitostí (např. schodiště má být osazeno zábradlím, ale nic jiného není o zábradlí určeno). Těmito otázkami se však diplomantka v dostatečné hloubce nezabývá (velmi povrchně jen na str. 8 a na str. 21 a násl.). Pokud by tak učinila a zohlednila odbornou diskusi o tom, v jakých případech je třeba dodržet požadovanou formu právního jednání a v jakých ne, pomohlo by to významně při hledání odpovědi na relevantní otázky.

V diplomové práci diplomantka odkazuje na četná soudní rozhodnutí zabývající se vícepracemi. Tuto rešeršní činnost lze určitě ocenit, jenže ze samotné práce není většinou zřejmé, o co v daných věcech šlo, na jakých argumentech soud postavil své závěry, zda s těmito závěry diplomantka (ne)souhlasí a

z jakých důvodů. Diplomantka z vyhledaných soudních rozhodnutí tedy mohla vytěžit podstatně více. Mohla jednotlivá soudní rozhodnutí roztrždit, zkoumat skutkové odlišnosti a zejména je zhodnotit z hlediska doktríny a argumentační přesvědčivosti.

Dále si dovolím připojit několik dalších věcných poznámek k obsahu práce.

Na str. 4 a násl. se diplomantka snaží o vymezení pojmu vícepráce, přičemž jej odlišuje od změny díla, aniž je však jasné, proč tak činí, resp. jaké důvody ji k tomuto závěru vedou mimo přebírání závěrů jiných. Považuji za diskusní, zda lze pojem vícepráce omezit jen na ta plnění, ohledně kterých byla sjednána nová smlouva o dílo či ta plnění, která nejsou kryta původní smlouvou o dílo. Proč by pod pojem vícepráce nemohla být zahrnuta i ta plnění, o niž byla původní smlouva o dílo rozšířena smluvními stranami předvídaným postupem? Proč tento veskrze formální rozdíl mezi předestřenými situacemi má být relevantní? Proč se diplomantka neinspirovala již v této části práce smluvními podmínkami FIDIC nebo DCFR?

Na str. 24 a 25 se diplomantka zabývá osobami oprávněnými sjednávat vícepráce. Tento text však není zcela srozumitelný. Předně je třeba této pasáži vytknout, že si diplomantka zcela libovolně určila, že se bude zabývat jen případy, kdy zhotovitelem či objednatelem je právnická osoba, s odůvodněním, že smlouvy ve stavebnictví jsou uzavírány především jimi, aniž toto tvrzení jakkoli dokládá. I kdyby však bylo pravdivé, tak to nelze považovat za dostatečný důvod proč se s problematikou zastupování u vícepracích nevypořádat uceleně i ve vztahu k fyzickým osobám. Pokud diplomantka zmiňuje častou praxi označování zástupců stran pro věci technické a smluvní, měla by provést analýzu a uzavřít, v jakých věcech v souvislosti s vícepracemi jsou tito zástupci oprávněni smluvní strany zastupovat, nikoli se spokojit s tvrzením, že to není „vždy nejvhodnější“ a že v případě, že věc spadá do věcí smluvních i technických (jako např. nákup materiálu), pak „nejlepším řešením bude, pokud smlouvu podepíše obě osoby.“ Proč? Jaký následek je spojen s tím, když smlouvu uzavře jen jedna z nich? I další odstavec je velmi nepřesný. Stačí, že za podnikatele jedná podle § 430 odst. 1 obč. zák. osoba, do jejíž kompetence dané právní jednání spadá? Není třeba splnit i další podmínky? Konečně pokud jedná za smluvní strany nepravý zástupce, může takový nedostatek být nějak zhojen? Pokud ano, jak? Jak je to se zástupčím oprávněním stavbyvedoucího a osoby vykonávající technický dozor? Co plyne z judikatury a co z doktríny? Jaký je vlastní názor diplomantky? V jakém rozsahu a které smluvní strany mohou zastupovat? Na základě jakých argumentů? Navíc na to, že to je jedna ze čtyř dílčích otázek, které diplomantka v úvodu vymezila a v závěru shrnula, jeví se i rozsah jedné stránky práce jako zcela nedostatečný pro vyřešení této otázky.

K příkladu na str. 37 – jak by měl být podle diplomantky vyřešen? A na základě jaké argumentace? Co když zábradlí nebylo nijak specifikováno? Čím diplomantka odůvodňuje závěr, že „[j]e zcela patrné, že soudy v takových situacích straní jednoznačně objednateli“?

5. Kritéria hodnocení práce

a) splnění cíle práce

Jak už jsem uvedla výše, nepovažuji cíl diplomové práce za vhodně zvolený pro jeho přílišnou obecnost. U dílčích otázek pak není zcela jasné, jaké je mezi nimi pojítko, resp. k zodpovězení jaké základní otázky dílčí odpovědi mají vést. Bylo-li cílem diplomantky nalézt dostatečně vyargumentované odpovědi na dílčí otázky formulované v úvodu práce na str. 2, pak se jí tohoto cíle nepodařilo zcela dosáhnout, protože předestřené závěry nejsou vždy dostatečně určité a ani v potřebném rozsahu vyargumentované.

b) samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství

Podle kontroly práce v Turnitinu posuzované diplomová práce nevykazuje znaky plagiátorství. K otázce, zda práce byla diplomantkou zpracována samostatně, se nemohu jako oponent vyjádřit, protože žádné konzultace o postupu ve zpracování tématu, na základě nichž bych mohla usuzovat o samostatnosti při zpracování, mezi diplomantem a oponentem neprobíhají. Nicméně si nejsem vědoma žádných okolností, na základě nichž bych mohla mít pochybnosti o pravdivosti čestného prohlášení diplomantky o tom, že diplomovou práci zpracovala samostatně.

c) logická stavba práce

K logické stavbě práce jsem se vyjádřila v části týkající se formálního a systematického členění práce.

d) Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací

Použité zdroje jsou především české provenience, ze zahraničních zdrojů diplomantka pracuje převážně s těmi, které se týkají smluvních podmínek FIDIC. Vzhledem k tomu, že v konkrétním případě následkem realizace víceprací je buď soulad se smlouvou anebo porušení smlouvy, postrádám v přehledu literatury klíčovou monografii Právní následky porušení smlouvy v novém občanském zákoníku od J. Šilhána vydanou nakladatelstvím C. H. Beck. Rovněž mezi zdroji postrádám DCFR a komentář k občanskému zákoníku od autorského kolektivu pod vedením J. Petrova, M. Výtiska, V. Berana a kol. rovněž z nakladatelství C. H. Beck. Je-li jednou z dílčích otázek otázka bezdůvodného obohacení, opět postrádám v pramenech a především v samotné práci odkazy na klíčové dílo, kterým je komentář k občanskému zákoníku od F. Melzera a P. Téglu (Melzer, F., Tégl, P. a kol. *Občanský zákoník. Velký komentář. Svazek IX. § 2894 – 3081*. Praha: Leges, 2018).

Jde-li o dodržení zásad odborné práce se zdroji, práce je zpracována v zásadě bez chyb.

Poznámkový aparát je přiměřeně obsáhlý (jen 180 poznámek).

e) hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Předloženou práci považuji po obsahové stránce za slabou. Práce není sice zcela popisná, není však ani důkladnou analýzou zvoleného institutu víceprací. Postrádám důkladné odůvodnění závěrů předkládaných diplomantkou. Např. u tvrzení na str. 12, že v případě chybných podkladů opatřených objednatelem je závěr o úhradě alespoň částečných nákladů s tím spojených na straně zhotovitele odůvodněn toliko požadavkem spravedlnosti. Obdobně argumentace k otázce nároku na náhradu škody na str. 15 je velmi povrchní. U ní se navíc nabízí otázka, jak tato problematika souvisí s vícepracemi. Rovněž konstatování, že judikatura k bezdůvodnému obohacení za účinnost občanského zákoníku z roku 1964 je nadále použitelná (str. 34), si žádá podrobnější zdůvodnění. S tím souvisí i zohlednění v posunu institutu neplatnosti právních jednání, kterým se diplomantka rovněž nezabývá.

f) jazyková a stylistická úroveň

Pokud jde o jazykovou a stylistickou úroveň textu, styl diplomantčina psaní spíše působí jako populárně naučný text určený pro laickou veřejnost než jako odborný text určený pro poučenou odbornou veřejnost (např. str. 12 až 14, zvláště pasáž „Pozor si však musíme dát.“ nebo na str. 21 „dané ustanovení se nejvíce nijak záludně“). Vyjadřování diplomantky je místy nepřesné či nesrozumitelné (např. text na str. 6).

g) úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je standardní. Práce obsahuje jeden graf na str. 6.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K zodpovězení při obhajobě předestírám diplomantce nad rámec otázek předestřených výše k zamyšlení i následující otázky:

Jak má být podle diplomantky vymezen pojem víceprací?

Jak má zhotovitel postupovat, aby se vyhnul negativním následkům víceprací?

Jak diplomantka hodnotí judikaturu týkající se víceprací?

7. Závěrečné hodnocení

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě

S ohledem na výhrady koncepčního rázu, nedostatky v práci s terminologií, povrchní argumentaci a opominutí významných pramenů jsem na pochybách o tom, zda práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce a zda by tudíž neměla být vrácena diplomantce k přepracování. S ohledem na určité klady práce (rešeršní činnost soudních rozhodnutí, způsob zpracování závěru) považuji za správné dát diplomantce šanci práci u ústní obhajoby obhájit a vytýkané nedostatky u ústní obhajoby překonat.

Navržený klasifikační stupeň

S ohledem na výše uvedené vyjádření mám za to, že nejlepší možné hodnocení, podaří-li se diplomantce práci obhájit, je známka dobře. Konečné hodnocení však závisí na rozhodnutí komise v návaznosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 31. srpna 2021

JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.
oponentka diplomové práce